

Maria Carme Roca

EL FAR

Premi Prudenci Bertrana

Columna

EL FAR

MARIA CARMEN ROCA
EL FAR

Premi Prudenci Bertrana 2018

COL·LECCIÓ CLÀSSICA
PRIMERA EDICIÓ: NOVEMBRE DEL 2018
© MARIA CARME ROCA, 2018
© COLUMNNA EDICIONS, LIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.
AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA
ISBN: 978-84-664-2449-3
DIPÒSIT LEGAL: B. 22.584-2018
FOTOCOMPOSICIÓ: LOZANO FAISANO, S.L.
IMPRÈS A: ROMANYÀ VALLS

www.columnnaedicions.cat

EL JURAT DEL 51È PREMI PRUDENCI BERTRANA DE NOVEL·LA (2018),
CONVOCAT PER LA FUNDACIÓ PRUDENCI BERTRANA, EL FORMAVEN:
XAVIER CORTADELLAS, GLÒRIA GASCH, GEMMA LIENAS,
CARE SANTOS I ALBERT VILLARÓ.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

*Per a Beatriz Camerino Martín,
que és llum, talent i gentilesa.
Feliç que formi part de la meva vida.*

«...allà dintre a l'horitzó del mar, damunt l'extensió dels senillers, el far de Buda empal·lidia com una estrella més».

SEBASTIÀ JUAN ARBÓ, *Terres de l'Ebre*

ÍNDEX

Quadre genealògic de la família Vidal	15
<i>Illa de Buda, gener del 1960</i>	17

PRIMERA PART, PRIMER SECRET

1. La néta	25
2. El nét postís	35
Pere Cabrera (†1983)	45
3. La filla	49
4. L'altra filla	57
Otelia Brescolí (†1977)	67
5. El nét	73
6. El besnét	83
Manolita Cabezas (†2011)	93
7. El padrí	97
Eloi Safont (†1962)	107
<i>Illa de Buda, abril del 1938</i>	111

SEGONA PART, SEGON SECRET

8. El patriarca incendiari	117
Antònia Santandreu (†1961)	127
9. L'universitari bussejador	131
10. L'especulador gormand	141
Robert Valls (†1976)	151
11. La mestressa eixorca	159
12. L'adúltera descoberta	169
Damià Safont (†1939)	181
13. L'activista convençut	185
14. La dona desconcertada	195
Teresa Segura (†1962)	205
<i>Illa de Buda, desembre del 1961</i>	209

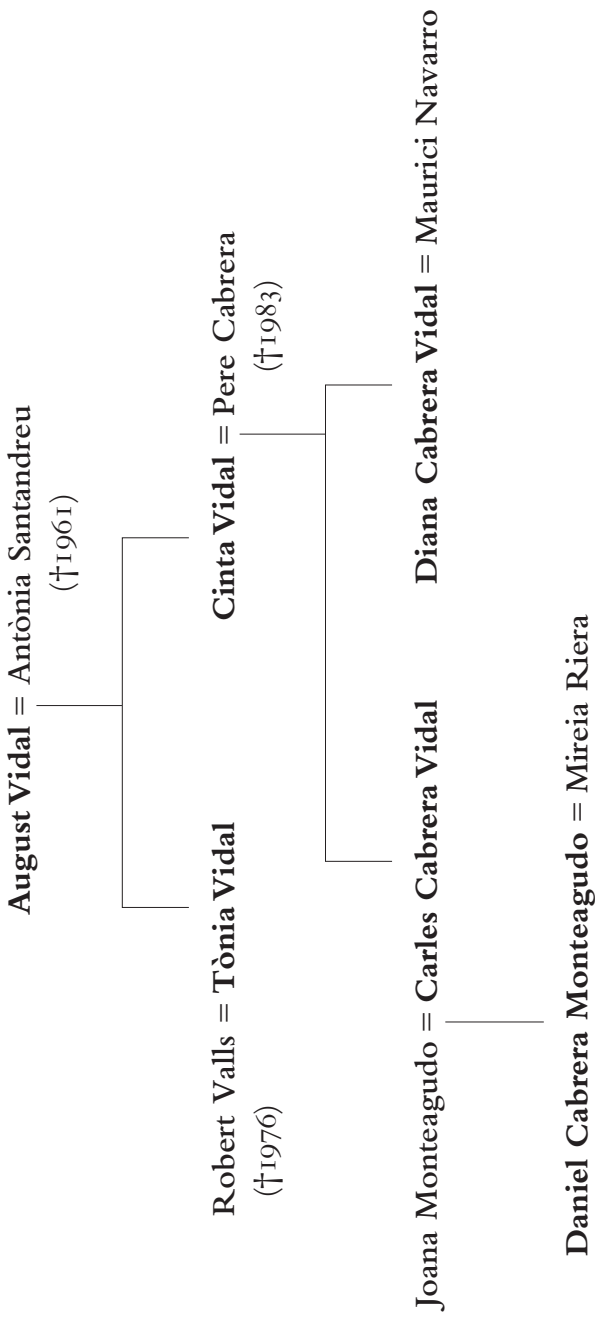
TERCERA PART, TERCER SECRET

15. La Cabrera que havia volgut saber massa . .	217
Isabel Fornós (†1987)	225
16. L'enginyer que volia salvar el Delta	231
Mariona Soler (†1940)	241
17. La vídua que no va estimar gaire	
el seu marit	245
Pere Cabrera (†1983)	257
18. L'advocat que es preocupava	
per la seva mare	263
Eloi Safont (†1962)	271
19. La germana que mai no es va penedir	277
Robert Valls (†1976)	289

20. El noi que sabia ser feliç	293
Antònia Santandreu (†1961)	303
21. El vell que feia la guitza	307
August Vidal (†2017)	319
<i>Illa de Buda, agost del 1955</i>	323
El far de Buda. Apunt històric	331
Personatges reals que apareixen a la novel·la . . .	335
Bibliografia consultada (selecció)	337
Agraïments	339

FAMÍLIA VIDAL

Illa de Buda, gener del 1960

No era la primera vegada que s'escapaven al far, aquell far que havia quedat cec i agònic, però sí que seria l'última. S'ho acabaven de prometre, allà mateix, en el fred aixopluc de la ferralla que resistia l'embat de les onades. Ja n'hi havia prou d'amagar-se, de suportar un amor furtiu. Anar al far de Buda, que consideraven seu, havia estat un al·licient afegit a les seves trobades temeràries. Però el joc havia acabat, i ara s'enfrontaven a la dura incertesa de quan es tornarien a veure.

—Deixa que vingui amb tu —li va demanar ella, decidida, amb els ulls suplicants.

Ell va fer que no amb el cap, abaixant la mirada, trista. El vent li despentinava els cabells negres, que marcaven unes ondes suaus. En feia molt, de vent, un vent fred que entomaven a dalt del far, des de la barana que envoltava la que havia estat una esplèndida llanterna de vuit vidres, quan la seva llum podia abastar fins a trenta milles.

—Així que sigui en lloc segur et faré avisar, t'ho prometo, saps que compliré la paraula —li va assegurar.

Ella el va abraçar, s'hi va enganxar com una llagasta. No-

tava com els seus pits, petits i fermes —tenia divuit anys—, s'acoblaven en el d'ell, gran, protector. Amb la seva pell confiava poder-lo convèncer que cedís a emportar-se-la. Ja ho sabia, que era una quimera, que un perseguit polític tenia el futur escapçat, i que li faria més nosa que servei, però no es volia resignar.

—No tinc dret a posar-te en perill.

—Sóc jo, si un cas, qui s'hi posa, o és que no compto?

—És clar que sí, però saps que tinc raó. Ja n'hi ha prou amb un que es jugui la vida, no cal que siguem tots dos.

—Però jo, sense tu, no vull viure.

—Ets boja.

—Sí, boja per tu, i amb tu aniria a la fi del món, a l'infern si convé. No em deixis aquí, si us plau, no em deixis.

Ell la va contemplar amb tendresa i admiració. Li va envoltar la cintura amb la mà dreta i amb l'esquerra li va acaronar el rostre, els cabells llargs, rossos, de rínxols salvatges i lliures.

De sobte, va apartar la mirada d'ella, com mogut per un ressort intern, i va fitar el cel.

—No havíem d'haver vingut.

—Per què no?

—Perquè s'aixeca llevatada, mira aquests núvols.

Ella ho va fer, va passejar la mirada per la volta celeste, que havia canviat el blau alegre pel gris amenaçador. No hi va donar importància, la gent de Buda prou que hi estava acostumada. Però va copsar el temor en els seus ulls, que eren d'autèntica alarma.

—Estima'm, estima'm fort.

—Entrem dins —van mussitar gairebé a la vegada.

L'espai, desgavellat i feréstec, no convidava a quedar-se. I feia fred, molt fred. El temporal del mes de desembre passat

en combinació amb la creixa del riu havien destruït i arrasat la caseta d'acumuladors del far i l'havien deixat sense llum. Només quedaven dues de les bigues que radialment i perifèricament travaven els caps de les estaques; la resistència dels elements metàl·lics era molt feble.

Però se'n van voler oblidar. Hi ha moments que valen tota una vida i aquell n'era un. Ell va arraconar els neguits, el remordiment d'haver accedit a anar al far en un dia tan poc propici. L'únic temor llavors era no aconseguir el desig.

L'un a l'altre es van treure la roba, els abrigalls, es van descordar la brusa i la camisa, amb pressa i mala traça, però amb efectivitat. Les faldilles, els pantalons i la roba interior van lliscar terra avall, tot plegat per servir-los de màfega.

Els petons i les carícies es van escampar pels seus cossos arditos. Les mans, les boques, resseguien cada racó de pell com si es descobrissin per primera vegada.

Mentre es fonien en un, mentre ell la penetrava, el mar va decidir revoltar-se i va cobrir l'illa amb un tendal de núvols negres amb rapidesa inusitada.

Un soroll eixordador, el bramul d'una bèstia ferida, el d'un ésser abissal que sorgia entre les aigües, es va confondre amb els seus gemecs de plaer, tot i que dolorós, pel comiat que s'acostava.

L'enyor es feia present abans d'haver-se produït.

Es van incorporar. Asseguts, no desfeien l'abraçada.

—Si us plau, anem-nos-en junts —va demanar ella, sanglotant—, jo també vull fugir, no em vull quedar amb els de casa.

—No m'ho facis més difícil... —va respondre ell, besant-li les llàgrimes mentre les ones, golafres, llepaven l'estructura metàl·lica que grinyolava fent uns crec-crec llastimosos, amenaçadors.

—Un dia d'aquests caurà.

—Ningú no el pot fer caure, ni la guerra ni el foc han pogut.

—No t'oblidis de l'aigua.

—L'aigua? No em fa por. El que temo és que m'oblidis tu.

—Això és impossible, et tinc...

No va poder continuar. El terrabastall, la sotragada que es va produir, va fer inclinar el far i els va fer caure.

—Es deu estar desfalcant... Hem de sortir —va dir ell, determinat.

—Amb aquest temporal?

—No ens queda un altre remei.

Amb dificultat, perquè relliscava, ella va recollir la roba per posar-se-la.

—Deixa-la estar, com més lleugers anem, millor.

Però ella només hi va deixar les sabates.

Calia baixar tres-cents seixanta-cinc esglaons, tants com dies té l'any. Amb la inclinació de l'estructura, el descens es complicava. Van optar per deixar-se anar, lliscant per un tobogan d'escales.

Van arribar al primer pis, a la sala on es desava tota la maquinària, que estava completament inundat. Conèixer cadascun dels racons del far els va permetre sortir de la carcassa.

Però a fora els esperava un mar furient. I plovia, plovia a bots i barrals.

Les onades s'erigien encoratjades i gegantines. Obrir-se pas entremig era un repte difícil de superar fins i tot per a la gent de mar.

—Aferra't a mi! —va cridar ell.

Les ones els aixecaven i els tornaven a submergir. Aprofitaven les pujades per respirar i agafar forces per superar la següent embranzida. L'espessa cortina de pluja impedia veure res, era impossible situar-se. Temien ser engolits mar endins, s'havien convertit en una joguina de l'aigua.

Un cop de mar carregat d'enveja i traïdoria els va separar i el crit de tots dos va estripar l'aire.

Ella es va trobar sola, només envoltada de mar. A distància li semblava entreveure l'ombra del far, però tal vegada era un miratge.

No sabia quanta estona feia que era a l'aigua, barallant-s'hi. El mar era gris, escumós, ple de ràbia. A contracor, perquè sense ell volia enfonsar-se, surava. L'onatge embravit la mantenia en la línia de flotació. Començava a vesprejar i la va envair la basarda.

Defallia, s'abandonava a la seva sort quan l'instint de sobreviure va córrer al seu auxili. Era la riba, el que distingia? No tenia res a perdre, va aprofitar la força de les onades i es va deixar endur.

El mar la va escopir a la sorra com una deixalla.

Tremolant d'angoixa i d'impaciència, es va incorporar i va intentar copsar l'entorn entre la tempesta. Amb avidesa, amb l'únic objectiu de retrobar-lo. Però res. Ni rastre.

Va esperar inútilment després de proferir prec i venjances.

Va albirar el far, que continuava dret. Com sempre. Immutable. Com un déu. Qui ho sap, si l'havia recol·locat una altra batzegada.

On ets? On ets?

Vençuda, presonera de la impotència, va caure de genolls damunt la sorra mullada. Amb els braços abraçava el seu cos xop, embalbit de fred, exiliat de tota esperança.

PRIMERA PART, PRIMER SECRET

La néta

Primera, va ser com una bufetada imprevista. Després, intuir la veritat es va convertir en un premi estimulante. La Diana Cabrera se'n feia creus de com era possible que no se n'hagués adonat abans, si les havia vist un munt de vegades, aquelles fotografies.

Inconscientment, va agafar fort la mà de la seva parella, d'en Maurici.

Cap d'ells dos no es trobava a gust en aquella celebració, però s'havien resignat a ser-hi, perquè en certa manera no se'n podien escapar.

L'August Vidal, l'avi de la Diana, complia cent anys envoltat de la família, dels membres més directes. I del Guíllat, el pastor alemany que semblava acaparar tot l'afecte de l'homenatjat.

Anar a casa del padrí August, a Amposta, era com anar a fer un examen del qual sabies que no sortiries aprovat. La Diana, amb gairebé quaranta anys, era prou adulta, però encara necessitava el vistiplau de la família, d'aquell avi que mai no se l'havia asseguda a la falda i,

sobretot, de la seva mare, la Cinta, per qui sovint se sentia criticada.

«Avui hem canviat els papers, mama».

La Diana, que no deixava anar la mà d'en Maurici, va fer l'esforç de valorar amb objectivitat les imatges, de prendre'n distància, com si les veiés per primera vegada. Com si no tinguessin res a veure amb ella. Mentrestant, observava discretament les reaccions de tots plegats. Reunits a la gran sala d'estar, el retrat de la padrina Antònia presidia l'escena, n'era el testimoni silent.

El muntatge fotogràfic que havia fet en Daniel, el besnét, per homenatjar el padrí deixava en evidència una realitat molt diferent de la que havia cregut fins llavors.

La Diana no va poder evitar intercanviar una mirada amb la seva mare.

«T'he descobert. I ho saps».

Es va sentir poderosa amb aquella informació.

Què en faria, però? Esbombar-la a tots els vents o guardar-la a la recambra dels mals endreços familiars? Calia anar a pams i ser prudent, perquè podia ser el producte d'un miratge.

La cara que feia la Cinta li deia que l'havia encertat: que sí, que era veritat que li havia fet banyes al marit, al seu pare, ja mort i enterrat.

De sobte, la descoberta l'alliberava d'un llast del qual no s'havia sabut desempallegar: la necessitat contínua de l'aprovació materna. I es va prometre que prou, que fins aquí havien arribat.

«Si no t'agrada en Maurici, què hi farem! No m'importa que sigui un divorciat ni que tingui dos fills».

Va inflar el pit, satisfeta. Tal vegada era la primera vegada que li plantava cara.

Eren massa anys d'espantar-li nòvios i pretendents, com deien els grans. No era que sempre li ho manifestés directament, no, però amb una mirada, amb un somris irònic, li deia: «Aquest noi no fa per a tu. És massa guapo, et deixarà per una altra. Que no ho veus, que ets una bleda? Que no te n'adones, que aquest xicot té molta personalitat?».

La Diana li havia fet molt de cas. Havia volgut creure que volia el millor per a ella, perquè tractant-se d'una mare no podia ser d'una altra manera. Però no. S'havia equivocat.

«Quina llàstima, mare, no compto prou per a tu».

Qui comptava de veritat era en Carles, el seu germà. De vegades la Diana havia arribat a pensar que era adoptada.

Li portava catorze anys, en Carles. Aquesta diferència havia contribuït al desafecte, sempre van anar, i anaven, cadascú pel seu costat. Des que ella va néixer que havien estat dos estranys compartint un mateix sostre, com uns rellogats.

—El tornem a passar, el reportatge? —va dir tot d'una la Joana, la dona del seu germà.

«Gràcies, cunyada, així em podré tornar a fixar en les imatges».

La Diana va pensar que la Joana no tenia cap interès a veure els personatges que formaven part de la família del seu home, el que volia era que es valorés el que havia fet el seu fill, en Daniel. Tal vegada estovaria una mica el padrí, tan eixut com poc després.

L'August va estossegar, signe inequívoc d'incomo-

ditat. Aquelles fotografies no li agradaven. La Cinta tampoc no s'hi trobava gens de gust, amb aquella situació. Si per ella hagués estat, de segur que els hauria tret tots fora d'una revolada. Però aquella no era casa seva, era la casa del seu pare, del padrí.

Des que era petita, a la Diana no li havia agradat anar-hi. Topar-se amb un avi brusc, de mirada garneua, que mai no feia un petó, que només parava la galta com aquell que fa un favor, no convidava a la trobada.

Fugint d'un possible esbronc, de seguida pujava al terradet i s'entretenia sotjant el carrer o observant algun gat dels que vagarejaven per les teulades. Quan se'n cansava, baixava a la cuina, on sovint trobava la seva mare parlant amb la seva germana, la tia Tònia, que de seguida li donava pa amb xocolata.

De la cuina, la Diana no passava. La sala gran i el menjador, només els veia d'esquitllada.

Que no molestés el padrí, l'avisava la tia Tònia. I no li ho havia de dir dues vegades. Durant aquella època, quan la Diana era una nena, en Carles hi anava ben poc. Com que ja era un jove que feia la seva, evitava les visites, que només deixava per a festes assenyalades.

«Si ens haguéssim dut menys anys, ens podríem haver fet companyia».

Pel que la Diana i en Carles havien comentat alguna vegada, tot rient, es veu que ell, quan era petit, no passava més enllà del passadís, de l'entrada. Es quedava en un racó, assegut a terra, llegint algun tebeo que s'havia endut de casa.

Havia passat molt de temps, des que la tia Tònia donava a la Diana pa i xocolata, però feia el mateix posat

que llavors, el d'una minyona trista, que té por de ser renyada.

«Pobra tieta, ets l'ase dels cops».

Vivia amb el padrí des que es va quedar vídua. La Diana no ho comprenia. Per més que li agradés aquella casa, viure amb el padrí, suportar-lo, era una proesa heroica; en tota la comarca no hi devia haver un home tan sorrut.

—Què voleu beure? —va oferir la Tònia, atida per la Cinta—. Amb el que hem arribat a menjar per dinar, anirà bé alguna cosa per tirar-lo avall.

—Oh, sí, moltes gràcies —va respondre la Joana—, però després que hàgim vist el reportatge d'en Daniel, no us sembla?

Que hàbil que era, la dona del seu germà! Podia sortir-se'n amb la sogra i la tieta «postissa». La Diana l'admirava per això. I ho sabia fer amb aquella classe, amb aquella elegància d'exquisida esposa decorativa que tant li agradava a en Carles. Lluir com una dona de presència i maneres immillorables era un plus per al seu currículum, encara que només servís per fer bonic.

—Només són uns minuts —va afegir en Daniel, a qui li agradava complaure's amb el muntatge que havia fet.

La Mireia, la seva nòvia, se li va acostar, més del que ja ho estava, i el va petonejar al coll amb sensualitat sorollosa. El noi no va reprimir el desig de besar-la. El padrí August els va censurar amb la mirada.

«Deixa'l estar, maca, que el padrí us cridarà l'alto».

La Diana frisava per tornar-les a veure, aquelles imatges. Ara amb atenció. Amb deteniment buscat. En Maurici va dir-li una cosa a cau d'orella i ella va fer un

gest que indicava «després, després», però que ell no va saber com interpretar.

«Ja t'ho explicaré més tard, que ara m'he de concentrar».

Si només hagués estat una fotografia, rai, perquè una flor no fa estiu, però després de veure'n unes quantes...

Quedava en evidència la tendresa amb què es miraven la seva mare i el tiet Robert, el marit de la tia Tònia, que, com el seu pare, feia anys que havia mort. Sempre que les dues parelles apareixien en les fotos, semblava que els papers estiguessin equivocats. No, no era així, perquè del seu pare no es podia dir que n'estigués, de la tia Tònia, més enllà que fos la seva cunyada. Ni ella d'ell. Només eren els altres dos.

«Que bonica que eres, mama, quin goig que feies!».

Mirades, gestos i somriures immortalitzats per la càmera... Tot començava a encaixar: converses furtades per casualitat, explicacions que no tenien sentit, discussions acalorades, morros de pam, desaires, silencis sobtats... Aquests eren els que més evidenciaven la situació.

I el que ho confirmava eren les cares de pomes agres de la Cinta, l'August i la Tònia, sobretot la Tònia, que no sabia on mirar.

«Em sap greu, tieta, les banyes han de costar de suportar».

I... llavors que s'hi va fixar bé... si fins i tot en Carles... Però si era pastat al tiet Robert!

«Ai... Som germanastres, nen?».

La Diana va pensar en el seu pare. Pobret.

«Pare, ho sabies, tu?».

Li va saber molt de greu. Si fins a aquell moment ha-

via gaudit d'enxampar la seva mare, de tenir alguna cosa potent de què fer-la culpable, l'alegria, que no deixava de ser miserable, s'havia tornat fel, el més aspre dels vinagres.

Un nus li va pujar a la gola. Es va obligar a assere-nar-se, a embadalir-se, perquè també n'hi havia motiu, amb les belles imatges del Delta, aquell delta que el mar robava. Els arrossars, els canyissars, les barques... La gent que s'havia fet amb la seva família, gent que ja no era present, però que semblava cobrar vida a través de la pantalla improvisada a la paret blanca.

—Que guapo, el padrí August! —va exclamar la Mireia en veure una foto de quan era jove i apareixia recolzat a una barraca.

«Acabes de guanyar l'amnistia, maca. A la seva edat, el padrí és dèbil als afalacs».

En Daniel no s'havia oblidat d'evocar cap racó. Els camps, els calaixos d'aigua que dissenyava el Delta, la fauna tan rica, sobretot les aus. I el far, aquell far de Buda que recordava la torre Eiffel de París i que a la Diana tant li agradava.

No se li va escapar la mirada creuada entre el padrí i la seva mare.

Era de disgust? De repte? De complicitat?

La Diana hauria fet moneda falsa per saber què pensaven.

Quan van passar algunes imatges del far, de la primera part del segle xx, en Maurici va deixar anar una dissertació molt encertada sobre la regressió del Delta, que va contribuir, finalment, a l'enfonsament del far.

La Diana se'n sentia molt cofoia, del seu Maurici, un enginyer que treballava per a la conselleria de Territori i

Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, però el padrí August feia cara de dir: «Ves què ens explica, aquest, ara? Ni que hagués descobert la sopa d'all!».

Com si li hagués llegit el pensament, en Maurici es va afanyar a dir:

—No és la meva intenció donar-vos lliçó de res, només vull dir-vos que els que, com jo, hi estem compromesos, lluitem activament per la recuperació del Delta i...

—Res, no fareu! —va interrompre el padrí August, malagradós—. El mar sempre pren, sempre recupera allò que creu seu.

La Diana va prémer la mà d'en Maurici.

«No t'ho prenguis a pit, estimat, només és un vell rondinaire».

En Maurici va callar un moment, però així que va aparèixer una altra fotografia del far, es va afanyar a dir, amb l'intent de complaure:

—M'hauria agradat tant, de pujar al far! A casa sempre he sentit explicar que la vista era esplèndida, que els dies clars, quan pujaves dalt, si miraves cap al nord podies veure les costes tarragonines. I si ho feies cap a l'oest, el Montsià. Al sud i a l'est, el mar... August... segur que vostè en té molts, de records del far.

—Sí, ja ho crec —va dir l'August en to foteta i mirant d'esquitllada la filla, la Cinta—. Te n'explicaré un, de record, el d'un paio que s'hi va tornar boig. És el que passa amb els fars, que són molt seductors, però quan menys t'ho penses, te la foten... Segur que a ta casa també t'han explicat la història del faroner que es va tocar de l'ala.

—Pare, vol dir que... —va intentar d'intervenir la tia Tònia. Però l'August la va tallar de seguida.

—En Maurici vol que li expliqui un record... Crec que era cap allà a l'any trenta-dos o trenta-tres, que un dels torrers, un tal Vallès, es va suïcidar, es va tallar el coll amb una navalla d'afaitar.

—Pobre home —va intervenir la Diana amb la clara intenció de canviar de tema—. Padrí, crec que en Maurici es referia a algun record agradable.

—En vols un d'agradable, de record? —va preguntar l'August amb sarcasme—. Ta mare te'n pot explicar uns quants. Oi, Cinta?

—Quedem-nos amb la imatge —va replicar ella, sufocada—, amb el que ha dit en Maurici, que hi havia molt bona vista.

«Padrí, mama, quin joc estrany us porteu entre tots dos?».

La Diana va observar en Carles, que semblava divertir-se amb aquelles picabaralles dialèctiques.

En Maurici, que s'havia quedat tot moix, callava. I en Daniel, que havia aturat la projecció, la va tornar a posar en marxa.

Una fotografia molt maca, en què es veia el padrí August al costat d'un altre jove, tots dos a dalt d'un pas de barques, va provocar una altra pregunta de la Mireia.

—I aquest, qui és? El que és al costat del padrí. També és molt guapo.

—Un amic seu, de joventut —va contestar la tia Tònia.

—Com es diu? —va demanar la Mireia mentre es caragolava amb el dit un rínxol dels cabells. Havia estrenat una nova planxa i es feia mil i un pentinats. Era presumida com la seva futura sogra, per això estaven tan encantades l'una amb l'altra.

—És en Damià, en Damià Safont. Va morir jove —va contestar altra vegada la Tònia, sense ganes.

La Diana va observar el seu iaio. La va sorprendre —ben pensat no l'hauria d'haver sorprès— que no es commogués, al contrari, feia cara de ràbia. Feia la mateixa cara que la seva mare quan alguna cosa la irritava.

«Padrí, no ets un iaio com els altres».

Llavors, com que les filles l'havien increpat per la seva intervenció, el padrí August va optar per fer morros i no va dir res més.

La Diana en sabia poc, d'en Damià Safont, que havia mort a la Guerra Civil i prou. Era d'aquelles persones sobre les quals la família evitava parlar.

El padrí August va estossegar. Molt. Era possible que estigués cansat, però també ho era que estava molt molest, fart d'aquell passat amb el qual l'havien volgut obsequiar, un passat que la Diana tenia ganes de conèixer. Com passa sovint, hi ha un inici. I el seu, el de la seva família, calia cercar-lo a l'illa de Buda.